

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/140/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2616204389
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlatica Javorová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2616204389.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlatice Javorovej a členiek senátu JUDr. Gabriely Briškovej a JUDr. Terézie Mecelovej v spore žalobkyne: Prima banka Slovensko, a.s., Hodžova 11, 010 11 Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanému: P. U., nar. XX. U. XXXX, trvalo bytom F., M. XXX/X, o zaplatenie 1.449,50 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Senica z 28. októbra 2016 č. k. 6C/147/2016-56, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zvyškovo zamietajúcej žalobu a v časti trov prvoinštančného konania p o t v r d z u j e.

II. Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie I. žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyňi sumu 1.359,43 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 30.1.2016 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku; II. vo zvyšku žalobu zamietol; III. žalobkyňi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 78,90 %.

Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 1 ods. 1 a 2, § 2 písm. a/, b/ a d/, § 3 ods. 1, § 9 ods. 2, § 11 ods. 1 písm. a/ ZoSÚ (zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy stranami); § 52 ods. 1, 3 a 4 a § 517 ods. 2 O.z. (zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy stranami) a § 116 ods. 2 a § 177 ods. 2 CSP (zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku).

Vecne dôvodil, že žalobkyňa sa žalobou doručenou súdu 10.6.2016 domáhala, aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť jej sumu 1.449,50 eur spolu s nezaplateným poplatkami za poistenie vo výške 1,88 eur, úrokom 67,75 eur, úrokom z omeškania 0,68 eur, úrokom 5 % ročne zo sumy 1.449,50 eur od 30.1.2016 do zaplatenia, úrokom z omeškania 5 % ročne zo sumy 67,75 eur od 30.1.2016 do zaplatenia, a náhradu trov konania 86,50 eur.

Ďalej dôvodil, že vychádzal z ustáleného skutkového stavu veci, keď z pripojenej písomnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere z 30.6.2015 vyplýva, že žalobkyňa ako veriteľ a žalovaný ako spotrebiteľ a dlžník uzavreli podľa ZoSÚ zmluvu o úvere, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru vo výške 1.500 eur, zmluvné strany sa dohodli, že žalovaný úver uhradí v pravidelných rovnomerných 60-ich mesačných splátkach v sume po 38,19 eur, pričom splátky sú splatné 27. deň kalendárneho mesiaca, priemerná ročná percentuálna miera nákladov (RPMN) bola dohodnutá na 37,67%, pričom celková suma, ktorú je žalovaný podľa zmluvy povinný uhradiť predstavuje 2.336,40 eur. Žalobkyňa vyzvala žalovaného na úhradu dlžnej sumy 1.579,81 eur, a to najneskôr do 8.2.2016, zároveň ho upozornila, že v prípade ak svoj dlh dobrovoľne neuhradí, bude žalobkyňa nútená domáhať sa jeho splnenia súdnou cestou. Žalovaný do dňa podania žaloby zaplatil celkom 140,57 eur.

Vzťah medzi stranami posúdil ako vzťah spotrebiteľský, zo spotrebiteľskej zmluvy, z obsahu ktorej vyplýva, že ide o žalobkyňou vopred pripravené tlačivo zmluvy a obchodných podmienok a to pre širší vopred neurčený okruh dlžníkov, na príprave ktorých sa dlžník nepodieľa (okrem údajov, ktoré sa do zmluvy len dopĺňajú) a nemá ani možnosť zásadným spôsobom meniť jej obsah. Menia sa len údaje v kolónkach ohľadne osoby veriteľa, jeho osobných identifikačných údajov a tie časti zmlúv, ktoré sú vybodkované a dopĺňajú sa tam výška úveru, počet splátok, výška splátky, výška poplatku. Z obsahu zmluvy vyplýva, že žalobkyňa a žalovaný uzavreli písomnú zmluvu o spotrebiteľskom úvere.

Súd prvej inštancie po preskúmaní zmluvy dospel k záveru, že táto neobsahuje niektoré základné náležitosti tak ako to má na mysli § 9 ZoSÚ, najmä § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ, preto žalobkyňa nie je oprávnená zo zmluvy vyžadovať okrem istiny poskytnutého úveru aj iné plnenia ako úroky a poplatky obsiahnuté v zmluve, nakoľko poskytnutý úver je bez úrokov a bez poplatkov. Zmluva neobsahuje presnú výšku toho ktorého nároku tak, ako to má na mysli vyššie uvedené zákonné ustanovenie. Spotrebiteľ podľa citovaných zákonných ustanovení má právo na informácie o tom, v akej sume splatil samotnú istinu úveru v mesačných dohodnutých splátkach, akú sumu z toho platí na úroky a v akej výške platí tie úroky. V danom prípade takýto údaj v zmluve absentuje. Pre absenciu tejto náležitosti zmluvy treba považovať tento spotrebiteľský úver za úver bez poplatkov a bez úrokov ako to vyplýva z ust. § 11 ods. 1 písm. a/ ZoSÚ. Vychádzajúc z uvedeného je potom žalovaný povinný vrátiť žalobkyňi hodnotu toho, čo mu žalobkyňa poskytla bez akéhokoľvek navýšenia a po odpočítaní toho, čo už zaplatil. Preto súd rozhodol tak, že žalovaný je povinný zaplatiť istinu z titulu poskytnutého úveru po odpočítaní už uhradenej sumy 140,57 eur, teda 1.359,43 Eur (1.500 eur - 140,57 eur) a v ostatnej časti žalobu zamietol. Žalobkyňa okrem istiny žiadala priznať tiež úroky z omeškania vo výške 5 % ročne, keďže takto žiadaná výška úrokov nebola v rozpore s ust. § 517 ods. 2 O.z. a súd mal preukázané, že žalovaný sa dostal do omeškania so zaplatením dlžnej sumy, súd žalobkyňi takto žiadané úroky z omeškania priznal.

V časti o trovách konania svoje rozhodnutie odôvodnil právne ust. § 255 ods. 2 CSP, vecne priznaním žalobkyňi náhrady trov konania len v pomernej výške podľa miery jej úspechu a neúspechu. Žalobkyňa žiadala zaplatiť 1.519,81 eur, čo predstavuje 100 %. Bola úspešná v sume 1359,43 eur spolu s príslušným úrokom z omeškania, čo predstavuje 89,45% z toho čo žiadala, neúspešná tak bola vo výške 10,55%. Pomer jeho úspechu a neúspechu predstavuje 78,90 % (89,45% - 10,55%), čo je miera jej úspechu v tomto spore.

2. Proti tomuto rozsudku iba v časti zvyškovo zamietajúcej žalobu podala včas odvolanie žalobkyňa, s návrhom na jeho zmenu v napadnutej časti vyhovením žalobe aj v takejto časti. Dôvodila, že je daný odvolací dôvod v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP. Nestotožnila sa s tvrdením súdu, že v zmluve chýba náležitosť podľa § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ. Dôvodila, že v zmysle bodu 1.1 zmluvy banka poskytuje klientovi peňažné prostriedky za podmienok uvedených v zmluve, v obchodných podmienkach pre úvery občanom - Prima banka Slovensko, a.s. (ďalej len „OP“) a vo Všeobecných obchodných podmienkach Prima banka Slovensko, a.s. (ďalej len „VOP“), ktoré tvoria jej neoddeliteľnú súčasť, z čoho vyplýva, že neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o úvere sú aj VOP a OP, a teda niektoré z náležitostí, ktoré má v zmysle právnych predpisov zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovať, sú v samotnom texte zmluvy o úvere a ďalšie náležitosti sú v OP a VOP. Výpočet, počet a termíny splátok istiny a úrokov sú uvedené v samotnom texte zmluvy nasledovne: výška anuitnej splátky - 38,19 eur, termín splatnosti 1. anuitnej splátky, počet anuitných splátok - 60 a periodicita a termín splatnosti anuitnej splátky - mesačne, v 27. deň kalendárneho mesiaca. Zároveň bod 2.5.3 OP popisuje anuitné splácanie nasledovne: splácanie anuitným spôsobom znamená, že úver je splácaný v pravidelných mesačných splátkach. Výška každej splátky úveru (anuita) je rovnaká (s výnimkou poslednej splátky) a skladá sa z časti splátky istiny úveru (amortizácia úveru) a časti pripadajúcej na platbu riadnych úrokov z úveru. Pomer výšky istiny a riadnych úrokov sa v priebehu splácania úveru mení. Poslednou splátkou úveru sa splatí zostatok úveru aj so zvyšným príslušenstvom. Ak by splatnosť ktorejkoľvek splátky pripadla na deň, ktorý nie je pracovným dňom, posúva sa splatnosť tejto splátky na najbližší nasledujúci pracovný deň. Z uvedeného teda vyplýva, že počet a termíny splátok istiny aj úrokov sú rovnaké a sú určené termínom splatnosti anuitnej splátky. Uvedené platí aj pre údaj o výške splátky. Banka bezplatne a kedykoľvek počas celej doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere poskytne spotrebiteľovi výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky, ktorá uvádza splátky, ktoré sa majú zaplatiť a lehoty a podmienky ich úhrady, vrátane rozpisu každej splátky s uvedením amortizácie istiny a úrokov vypočítaných na základe úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru. Informáciu, že splácanie spotrebiteľského úveru prebieha formou mesačných anuitných splátok a že rozdelenie splátok na istinu a úroky úveru obsahuje amortizačná tabuľka, banka klientovi poskytuje už v rámci poskytovania informácií pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere prostredníctvom formulára pre štandardné informácie o spotrebiteľskom úvere. Na začiatku úverového vzťahu najväčší

podiel celej splátky tvorí úrok a naopak, na konci najväčší podiel splátky predstavuje istina, čiže každou ďalšou splátkou sa splácaný úrok znižuje a splácaná istina sa zvyšuje. Pokiaľ by mal samotný text zmluvy obsahovať podrobný rozpis splátok istiny a úrokov za celé obdobie splatnosti úveru, znamenalo by to neúmerne rozšírenie rozsahu zmluvy, čo by neprispelo k jednoduchosti, zrozumiteľnosti a prehľadnosti zmluvnej dokumentácie. Výška, počet a termíny splátok poplatkov, u ktorých sú tieto údaje a povinnosť ich úhrady zrejme už v čase uzatvorenia zmluvy, sú uvedené v samotnom texte zmluvy. Ostatné poplatky a ich výška sú uvedené v sadzobníku poplatkov, ktorý je súčasťou VOP, a tým aj súčasťou zmluvy. Z povahy jednotlivých poplatkov vyplýva, že nie je možné vopred stanoviť počet, koľkokrát bude daný klient poplatok povinný zaplatiť, pretože uvedené bude závisieť od toho, koľkokrát danú službu banky využije. Zároveň termín splatnosti poplatkov vyplýva zo zásad spoplatňovania, ktoré sú súčasťou sadzobníka a ktoré stanovujú, kedy je ktorý poplatok splatný. Prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia zmluva neuvádza, nakoľko na základe zmluvy o pôžičke nevznikajú nesplatené zostatky s rôznymi úrokovými sadzbami. Každopádne bod 2.5.5. OP určuje poradie uspokojovania pohľadávky nasledovne: všetky platby, ktoré banka v priebehu splácania úveru prijme od klienta (alebo tretej osoby) na splatenie úveru, sa započítajú na úhradu pohľadávok banky voči klientovi v nasledovnom poradí: dlžná a splatná istina ako prvá v poradí, dlžné a splatné úroky ako druhé v poradí, dlžné a splatné úroky z omeškania a zmluvné pokuty ako tretie v poradí, dlžné a splatné odmeny, poplatky, výdavky a iné náklady banky ako štvrté v poradí; pričom konkrétnu pohľadávku v rámci príslušného poradia, na ktorú bude platba započítaná určí banka, s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu. V prospech argumentácie banky svedčí aj rozsudok Európskeho súdneho dvora z 9.11.2016 vo veci C-42/15, Home Credit Slovakia, a.s. proti Kláre Bíróovej, v zmysle ktorého čl. 10 ods. 1 a 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23.4.2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (ďalej len „smernica“) v spojení s čl. 3 písm. m/ tejto smernice sa má vykladať v tom zmysle, že: zmluva o úvere nemusí byť nevyhnutne vyhotovená ako jediný dokument, ale všetky náležitosti uvedené v čl. 10 ods. 2 smernice musia byť vyhotovené písomne alebo na inom trvalom nosiči, z čoho vyplýva, že náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle § 9 ods. 2 ZoSÚ nemusia byť nevyhnutne uvedené v samotnom texte úverovej zmluvy, ale časť z nich môže byť obsiahnutá aj v obchodných podmienkach VOP alebo OP alebo sadzobníku, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť zmluvy. Článok 10 ods. 2 písm. h/ a písm. i/ smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že zmluva o úvere na dobu určitú stanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcimi splátkami nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie tejto istiny. Tieto ustanovenia v spojení s čl. 22 ods. 1 tejto smernice bránia tomu, aby členský štát stanovil takúto povinnosť vo svojej vnútroštátnej právnej úprave. Uvedeným výrokom ESD jednoznačne potvrdil, že banka na spôsob uvádzania týchto povinných náležitostí úverovej zmluvy nazerá správne a rozsah, v akom jednotlivé náležitosti uvádza, je pre spotrebiteľa postačujúci pre posúdenie rozsahu jeho záväzku. Povinnou náležitosťou úverovej zmluvy teda nie je podrobný rozpis výšky, počtu a termínov každej zo splátok na časť pripadajúcu na istinu, úroky a iné poplatky a zároveň štát ani nemôže zákonom upraviť povinnosť pre veriteľov takýto presný rozpis uvádzať. Článok 10 ods. 2 písm. h/ smernice sa má vykladať v tom zmysle, že nie je nevyhnutné, aby zmluva o úvere uvádzala splatnosť splátok spotrebiteľa odkazom na konkrétny dátum, pokiaľ podmienky tejto zmluvy umožňujú spotrebiteľovi bez ťažkostí a s istotou identifikovať dátumy týchto splátok. Samotná smernica nepoužíva pojem „termíny“ splátok, ale pojem „frekvencia“ splátok. Nie je teda nevyhnutné, aby zmluva o úvere uvádzala splatnosť každej zo splátok spotrebiteľa odkazom na konkrétny dátum, pokiaľ podmienky tejto zmluvy umožňujú spotrebiteľovi bez ťažkostí a s istotou identifikovať dátumy týchto splátok. Uvedenie termínu a splatnosti splátky spôsobom: „mesačne, v XX. deň kalendárneho mesiaca“ teda spĺňa požiadavku smernice a napĺňa jej cieľ.

3. Žalovaný sa k odvolaniu žalobkyne nevyjadril, odvolací návrh nepodal.

4. Odvolací súd vo veci rozhodoval podľa ustanovení CSP, účinného od 1.7.2016, ktorým bol zrušený zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej aj „O.s.p.“), keďže podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti a podľa ods. 2 vety prvej rovnakého ustanovenia právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozsudku súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľka použila zákonom

prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP), preskúmal rozhodnutie v napadnutej časti v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zvyškovo zamietajúcej žalobu treba navzdory námietkam žalobkyne považovať za vo výroku vecne správny, keď súd prvej inštancie v miere postačujúcej pre rozhodnutie zistil skutkový stav a vec aj správne posúdil po právnej stránke.

5. Podľa § 9 ods. 2 písm. l/ ZoSÚ zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať tieto náležitosti: l) výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia.

Podľa § 11 ods. 1 ZoSÚ poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak a) zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1, b) zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až l), s), z) a aa), c) zmluva o spotrebiteľskom úvere formou povoleného prečerpania, ktorý sa musí splatiť na požiadanie alebo do troch mesiacov, neobsahuje náležitosti podľa § 10 ods. 1 alebo d) v zmluve o spotrebiteľskom úvere je uvedená nesprávne ročná percentuálna miera nákladov v neprospech spotrebiteľa, e) veriteľ spotrebiteľský úver poskytne finančnými prostriedkami v hotovosti.

Súd prvej inštancie správne kvalifikoval právny vzťah založený zmluvou medzi žalobkyňou a žalovaným ako vzťah založený spotrebiteľskou zmluvou, keďže táto spĺňala definičné znaky takejto zmluvy, ako aj definičné znaky subjektov spotrebiteľskej zmluvy.

V preskúmvanej veci založil svoje rozhodnutie na právnom názore, podľa ktorého je potrebné považovať spotrebiteľský úver, poskytnutý žalobkyňou žalovanému na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, za bezúročný a bez poplatkov, pre absenciu obligatórnej zákonom stanovenej náležitosti takejto zmluvy, a to neuviedenie výšky, počtu a termínov splatnosti istiny, úrokov a iných poplatkov (podľa § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ, správne v čase uzavretia zmluvy stranami /30.6.2015/ § 9 ods. 2 písm. l/ ZoSÚ).

Úprava spotrebiteľskej zmluvy tvorí právny základ ochrany spotrebiteľa v súkromnoprávných vzťahoch a je základným inštitútom spotrebiteľského práva.

Ustanovenie § 11 ods. 1 ZoSÚ vymedzuje prípady, kedy sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Výklad a aplikácia ustanovení ZoSÚ musí byť v súlade so zmyslom a účelom tohto zákona. Tým, že zákon nedodržiava iba niektorých obsahových náležitostí zmluvy postihuje, robí z týchto náležitostí nevyhnutné podstatné obsahové náležitosti. Východiskom spotrebiteľskej ochrany je faktické nerovné postavenie vo vzťahu k profesionálnemu dodávateľovi a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, vzhľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a dostupnosť právnych služieb, ako i možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Pre takéto vzťahy je charakteristické, že podnet k zmluvnému rokovaniu pochádza spravidla od dodávateľa, pričom spotrebiteľ nie je na zmluvné dojednania pripravený a pri uzatváraní zmluvy je využívaný moment prekvapenia a neskúsenosť spotrebiteľa. Spoločným znakom právnej úpravy spotrebiteľských zmlúv je snaha cestou práva vyrovnať túto faktickú nerovnosť a to formou obmedzenia autonómie vôle. Tá predstavuje elementárnu podmienku fungovania materiálneho právneho štátu, nie je však úplne absolútna a v rámci spotrebiteľských vzťahov je limitovaná princípom ochrany slabšej strany, teda spotrebiteľa (ktorý koná s dôverou v druhou stranou jej prezentovaný skutkový stav). Z uvedenej koncepcie spotrebiteľského práva vychádzal aj ZoSÚ, ktorý stanovil osobitné náležitosti spotrebiteľskej úverovej zmluvy tak, aby za účelom odstránenia vyššie uvedenej faktickej nerovnováhy bol spotrebiteľ účinným spôsobom informovaný o podmienkach spotrebiteľského úveru a vedel lepšie ako pri nespotebiteľskej úverovej zmluve posúdiť všetky právne dôsledky vyplývajúce pre neho z uzatvorenej úverovej zmluvy. Niektoré ustanovené náležitosti, a to práve tie, ktoré sú uvedené v § 11 ods. 1 ZoSÚ zákonodarca v prospech ochrany spotrebiteľa preferoval až do takej miery, že ich neuviedenie sankcionoval bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou úveru ako sankciu pre dodávateľa, ktorý nerešpektuje zákon a tým spotrebiteľa vystavuje nerovnému postaveniu (uvedené už odznelo v rozhodnutí Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/127/2015).

Súd prvej inštancie rozhodol správne po zistení, že zmluva o spotrebiteľskom úvere uzatvorená medzi stranami sporu neobsahuje obligatórnu obsahovú náležitosť podľa ustanovenia § 9 ods. 2 písm. l/ ZoSÚ a z tohto dôvodu je treba úver považovať za bezúročný a bez poplatkov.

Účelom náležitosti ustanovenej v § 9 ods. 2 písm. l/ ZoSÚ je informovanie spotrebiteľa, aby vedel rozlíšiť, aká časť splátky bude použitá na istinu, úrok a ďalšie poplatky, čo mu tiež umožňuje zorientovať sa v danej situácii, pretože inak by nebolo dostatočne určité, akú časť istiny zaplatil (ako bude s jeho plátbou naložené) a akú časť úveru platí na úroky a ďalšie poplatky, teda i na odplatu žalobkyne. To nemožno nahradiť uvedením len výšky mesačnej splátky. Zmyslu zákonnej úpravy zodpovedá, ak sa každý z atribútov vyjadrený v zákone slovami „suma, počet a termíny splátok“ viaže ku každej z tam uvedených zložiek spotrebiteľského úveru, majúceho sa v konečnom dôsledku zaplatiť, teda ako k istine, tak i k úrokom a tiež k prípadným iným poplatkom (porov. rozsudok NS SR sp. zn. 7Cdo 128/2016, sp. zn. 7Sžo 61/2015). Stanovenie rozsahu splácania istiny, úrokov a iných poplatkov (tzv. rozčlenenie splátky), bolo možné napr. vymedzením percentuálnej časti označenej splátky, ktorá pripadá na jednotlivé jej súčasti (istinu, úrok a iné poplatky), prípadne mechanizmus spôsobu (pravidiel) jej zmeny.

Predmetná obligatórna náležitosť (§ 9 ods. 2 písm. l/ ZoSÚ) predstavuje údaj dôležitý pre spotrebiteľa, keďže pomáha spoznať ako konkrétne budú náklady spojené so spotrebiteľským úverom uhrádzané. Odvolací súd sa preto nestotožnil s právnym názorom žalobkyne, že pre splnenie obsahových zákonom stanovených náležitostí zmluvy postačovalo uspokojiť sa s uvedením výšky mesačnej splátky. V zmluvách, ktoré nečlenia splátky na časť istiny, úrokov a iných poplatkov, spotrebiteľ nevie, koľko má hrdiť na istinu úveru, úroky a poplatky. Aby sa spotrebiteľ mohol rozhodnúť pre uzavretie úverovej zmluvy na základe úplnej znalosti veci, je potrebné mu poskytnúť informácie i o nákladoch spojených s úverom. Občianskoprávna úprava priradovania čiastočného plnenia dlhu, je založená na prednostnom splácaní istiny a až následne úrokov (ak dlžník neurčí inak) podľa § 565 ods. 2 O.z.. Na rozdiel od tejto úpravy Obch.z. upravuje započítavanie jednotlivých plnení v opačnom poradí. Ak zmluva obsahuje rozčlenenie splátky, tak o tom, aká časť sa použije na splátku istiny a aká na splátku úrokov, poplatkov, má spotrebiteľ vedomosť od počiatku uzavretia zmluvy a veriteľ, mimo vôle spotrebiteľa, nemôže jednostranne rozhodnúť o splátke istiny a svojej odplate, prípadne ďalších nákladoch. Ak spotrebiteľ v dôsledku nerozčlenenia splátky v zmluve nevie, v akom pomere bude splácať istinu úveru a hrdiť úroky z úveru ako odmenu veriteľa, je treba konštatovať kvalifikovanú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (rozdelenie tak neurčuje dohoda so spotrebiteľom a o spôsobe splácania istiny a úrokov nie je veriteľom informovaný v čase uzavretia zmluvy).

Predmetné zákonné ustanovenie predstavuje implementáciu ustanovení smernice (Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS v znení korigenda k tejto smernici) do slovenského právneho poriadku, pričom ide o jej úplnú harmonizáciu. Podľa článku 10 ods. 1 písm. h/ označenej smernice má zmluva obsahovať výšku, počet a frekvenciu splátok spotrebiteľa a prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úveru na účely splatenia.

ZoSÚ však jednoznačne svojou úpravou ide nad rámec smernice a vyjadruje požiadavku rozčlenenia splátky. Zrejmý konflikt medzi smernicou a zákonom bol riešený aj v rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-42/15 vo veci Home Credit Slovakia, a.s. proti Kláre Bíróovej, ktorý potvrdil, že smernica skutočne takéto členenie nepožaduje. V sporoch medzi jednotlivcami je priamy účinok smernice v zásade vylúčený. Vnútroštátne súdy sú síce povinné vykladať národné právo vo svetle znenia a účelu smernice, avšak tento výklad nie je absolútny, pretože eurokonformný výklad zákona nemôže nahradiť jeho výslovné znenie (v opačnom prípade by šlo o výklad contra legem).

Žalobkyňa hoci správne poukázala na skutočnosť, že členské štáty nie sú oprávnené prijímať odchýlné ustanovenia od smernice, teda nemajú zahŕňať do zmluvy o úvere iné náležitosti než uvedené v článku 10 ods. 2 smernice. ZoSÚ však nad rámec smernice požaduje rozčlenenie splátky. Gramatický, ale aj teleologický výklad preto neumožňujú prijať záver, že predmetné zákonné ustanovenie len spresňuje, čo splátka úveru zahŕňa (odlišný záver vyplýva z uznesenia NS SR sp. zn. 3Cdo 146/2017). Rovnako tak eurokonformným výkladom nemožno preklenúť nutnosť legislatívnej zmeny, ku ktorej došlo zosúladením smernice a vnútroštátnej úpravy zákonom č. 279/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení oznámenia o oprave chyby č. 299/2017 Z.z. Z podnetu Krajského súdu v Prešove na zaujatie Stanoviska občianskoprávneho kolégia NS SR k predmetnej spornej otázke je zrejmé, že ustálená rozhodovacia prax súdov požadujúca rozčlenenie splátky, bola podporená rozhodnutiami vyšších súdnych autorít sp. zn. 7Cdo 128/2016, 7 Sžo 61/2015. Až uznesením NS SR sp. zn. 3Cdo 146/2017 došlo k vyjadreniu odlišného právneho názoru v danej

Súčasne s prvotnou vnútroštátnou úpravou predmetnej náležitosti zmluvy bol doplnený tiež odsek 2 § 566 O.z.. Táto úprava určuje, v akom poradí je treba započítať čiastočné plnenie dlhu (pri čiastočnom plnení peňažného dlhu sa plnenie započíta najprv na istinu a až potom na úroky, pričom takéto poradie môže zmeniť len dlžník, nie veriteľ).

Ako je už vyššie uvedené spotrebiteľ ako dlžník by mal byť informovaný (mať vedomosť) požadovanou náležitosťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere, aká časť splátky bude použitá na istinu, aká na úroky a ďalšie poplatky (príp. pravidlá tejto zmeny), aby sa mohol rozhodnúť či zmluvu uzavrie a aby veriteľ svojvoľne nepriradil plnenie spotrebiteľa i určoval aká časť sa použije na splácanie istiny, aká na splátky úrokov a poplatkov, prípadne podľa úpravy obchodného práva (§ 330 ods. 2 Obch.z).

Uvedené nie je spôsobilá nahradiť vyžiadaná amortizačná tabuľka. Požiadavka rozčlenenia splátky mala legislatívne vyjadriť zámer vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa, aby dostal dôležité informácie ešte pred podpisom zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktorému sa tak umožnia porovnať produkty a pomôžu pri rozhodovaní o výbere produktov poskytovateľov spotrebiteľských úverov. Úplná znalosť vecí spotrebiteľa predpokladá poskytnutie informácií aj o nákladoch spojených s úverom (aby veriteľ svojvoľne a nekontrolovateľne nepriradil plnenie spotrebiteľa a výlučne sám určoval, aká časť sa použije na splátku istiny, aká na splátku úrokov a poplatkov), teda poznanie pravidiel, podľa ktorých veriteľ postupuje (uvedené už odznelo v odbornom článku „Prečo rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Home Credit Slovakia, a.s. proti Kláre Bíróovej nie je spôsobilý zmeniť doterajšiu rozhodovaciu prax všeobecných súdov“). Cieľom rozčlenenia splátok bolo informovanie spotrebiteľov o nákladovosti úveru, za účelom rozpoznania podmienok splácania úrokov a poplatkov, ako dôležité právo spotrebiteľa v čase uzatvorenia úverovej zmluvy. Preto eurokonformným výkladom nebolo možné preklenúť nutnosť legislatívnej zmeny, a to nielen vo vzťahu k jazykovému zneniu zákona, ale aj k jeho vyššie uvedenému účelu (predstavujúceho vyššiu ochranu spotrebiteľa, avšak nad rámec smernice).

Konflikt medzi smernicou a vnútroštátnym zákonom (ktorý vyplýva aj z označeného rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie C-42/15) nie je možno riešiť priznaním priameho účinku tejto smernice, ktorá je záväzná len pre štát a jej priamy účinok medzi jednotlivcami je vylúčený. Ani dostupnými interpretačnými metódami však nebolo možné poskytnúť nepriamy účinok úijnému právu (napriek povinnosti eurokonformného výkladu podľa článku 288 ZfEÚ, Zmluva o fungovaní Európskej únie, Úradný vestník 2012/C326/01). V posudzovanej veci by sa nejednalo o interpretačnú metódu *contra verba legis* („kedy v rámci možných výkladových metód sa hľadá a prijíma taký výklad, ktorý umožňuje uplatnenie nepriameho účinku pri zachovaní účelu zákona a slov zákona ustupujú do úzadia“), ale o výklad *contra legem*, keďže by ním došlo k popretiu predmetného ustanovenia, t. j. k povinnosti neaplikovať ho. Takýto postup by bol v rozpore s princípom právnej istoty vyplývajúcim z článku 1 ods. 1 Ústavy SR (ústavný zákon č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov), vzhľadom na jednoznačnosť úmyslu zákonodarcu, vyplývajúceho z dôvodovej správy, teda účel právnej normy, ako aj jeho explicitné vyjadrenie v legislatívnom texte.

Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach už konštatoval (III. ÚS 341/07, III. ÚS 212/2011), že nevyhnutnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov zahŕňajúcej aplikáciu abstraktných právnych noriem na konkrétne okolnosti individuálnych prípadov je zisťovanie obsahu a zmyslu právnej normy uplatňovaním jednotlivých metód právneho výkladu. Ide vždy o metodologický postup, v rámci ktorého nemá žiadna z výkladových metód absolútnu prednosť, pričom jednotlivé uplatnené metódy by sa mali navzájom dopĺňať a viesť k zrozumiteľnému a racionálne zdôvodnenému vysvetleniu textu právneho predpisu (porov. Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 179/2013).

Rozlišovanie splátky, v prípade ktorej sa uhrádza aj istina a úrok, má reálny praktický význam. Zmluvná rovnováha pri spotrebiteľskom úvere mala byť naplnená len v prípade informovania veriteľa o podmienkach splácania rozčlenených častí splátky, prípadne o ich pomere alebo spôsobe zmeny, z hľadiska porovnávania produktov pri rozhodovaní spotrebiteľa o uzavretí zmluvy, ako i pri konsenzuálnom určení aká časť plnenia sa použije na splátku istiny a aká na splátku úrokov. ZoSÚ tiež stanovuje spôsob výpočtu RPMN, označením príslušného vzorca, ako i dosadzovaných hodnôt, pričom pojem splátka v tomto smere ostáva zachovaný, vzhľadom na dohodnutú výšku splátky v zmluve. Smernica pritom predpokladá na účely výpočtu RPMN údaje o splátkach, a to tak, aby bolo zrejmé, že tam nie sú uvedené poplatky, ktoré sa do výpočtu nezahŕňajú, rovnako tak predpokladá informovanie spotrebiteľov o špecifikácii splátok úrokov a poplatkov (čl. 19 ods. 2, čl. 10 ods. 1 písm. j/, príloha II., porov. podnet Krajského súdu v Prešove na zaujatie Stanoviska občianskoprávneho kolégia NS SR).

Zákonodarca vychádzal z odlišností pojmov rozčlenenie (rozpis) splátky a amortizácia úveru, vzhľadom na ich odlišný účel. Cieľom rozčlenenia splátok bolo informovanie spotrebiteľa o nákladovosti úveru, so zámerom rozpoznania podmienok splácania úrokov a poplatkov, v čase uzatvorenia úverovej zmluvy. Požiadavka poskytnúť spotrebiteľovi výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky, ako i jej obsah (§ 9

ods. 3, 5 ZoSÚ) sa vzťahuje na dohodu o amortizácii istiny (amortizačná tabuľka má obsahovať rozpis každej splátky s uvedením amortizácie istiny, úrokov, dodatočných nákladov a iné). V prípade ak sa poplatky a úroky majú platiť bez amortizácie istiny, zmluva o spotrebiteľskom úvere vyžaduje naplnenie aj ďalšej obligatórnej zmluvnej náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. n/ ZoSÚ (súhrnný prehľad, ktorý obsahuje lehoty a podmienky splácania úrokov a súvisiacich pravidelných a nepravidelných poplatkov). Uvedené ustanovenie § 9 ods. 2 písm. n/, ako aj ustanovenie § 9 ods. 3, 5 ZoSÚ, sa týkajú (ne)existencie dohody o amortizácii, avšak bez vylúčenia nutnosti oboznámenia spotrebiteľa s rozpisom jednotlivých splátok podľa § 9 ods. 2 písm. l/ ZoSÚ. Pokiaľ by sa rozčlenenie splátok malo meniť, tak z hľadiska zrozumiteľnosti poznania nákladovosti úveru, spotrebiteľ má právo poznať podmienky takejto zmeny. Argument poskytovateľov úverov o následku rozsiahlejšieho obsahu zmluvy, pri naplnení požiadavky rozčlenenia splátok, nebol náležitý, keďže v prípade zmeny pomeru rozčlenenia splátky postačovalo vyjadrenie mechanizmu zmeny, v súvislosti s jednotlivými časovými obdobiami, v priebehu splácania úveru.

Z uvedeného vyplýva, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu na úplné zistenie skutkového stavu veci a dospel k správne právnemu záveru, keď považoval predmetný spotrebiteľský úver za bezúročný a bez poplatkov a v zostávajúcej časti (nad sumu 1.359,43 eur s prísl.) žalobu ako nedôvodnú zamietol.

6. Odvolací súd riadiaci sa týmito úvahami a osvojujúci si aj dôvody súdu prvej inštancie preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zvyškovo zamietajúcej žalobu podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil. Odvolací súd potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP rozhodnutie súdu prvej inštancie aj v časti o náhrade trov konania. Ak mala strana konania úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí (§ 255 ods. 2 CSP). Aby čiastočný úspech založil nárok na čiastočnú náhradu trov konania, musí to byť prevažujúci úspech, teda aby po porovnaní procesnej úspešnosti oboch sporových strán zostala ešte suma opodstatňujúca záver o prevažujúcom úspechu jednej zo strán sporu. V prejednávanej veci nebol namietaný rozsah úspechu žalobkyne 89,45% a úspech žalovaného 10,55%, ani pomer úspechu a neúspechu strán 78,90% v prospech žalobkyne, ktorej v uvedenom rozsahu bola náhrada trov konania pred súdom prvej inštancie priznaná. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

7. Podľa § 396 ods. 1 CSP, ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

Podľa § 251 CSP, trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

S prihliadnutím na výsledok odvolacieho konania, v ktorom bol vo veci samej plne úspešný žalovaný, vzniklo žalovanému právo na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobkyni. Odvolací súd mu však náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko podľa obsahu spisu mu v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli, žiadne si neuplatnil a je v súlade s čl. 17 základných princípov CSP, zakotvujúcim procesnú ekonómiu, rozhodnúť priamo tak, že sa mu náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2018 sp. zn. 7 Cdo 14/2018).

8. Tento rozsudok prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/. (§ 421 ods. 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/. (§ 422 ods. 1 CSP)

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. (§ 424 CSP)

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77. (§ 425 CSP)

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil. (§ 426 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. (§ 427 ods.1 CSP)

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods.2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. (§ 429 ods.1 CSP)

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 ods.2 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. (§ 431 ods. 1 CSP)

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada. (§ 431 ods. 2 CSP)

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. (§ 432 ods. 1 CSP)

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. (§ 432 ods. 2 CSP)

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom. (§ 433 CSP)

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 434 CSP)

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania. (§ 435 CSP)